

**28. Wielkanocny Festiwal
Ludwiga van Beethovena**
Warszawa 17—29 marca 2024

28.03.2024

Claudio Bohórquez

Czwartek, 28 marca, 19.30 / Thursday, 28 March, 7:30 pm

Filharmonia Narodowa – Sala Koncertowa / Warsaw Philharmonic – Concert Hall
ul. Sienkiewicza 10

Koncert pamięci Borisa Pergamenschikowa w 20. rocznicę śmierci artysty
Concert dedicated to Boris Pergamenschikow on the 20th anniversary of his death

Krzysztof Penderecki (1933–2020)

Koncert na altówkę i orkiestrę (wersja na wiolonczelę)
Concerto for Viola and Orchestra (cello version)

Koncert na flet i orkiestrę kameralną
Concerto for Flute and Chamber Orchestra

Przerwa / Intermission

Karol Szymanowski (1882–1937)

III Symfonia „Pieśń o nocy” op. 27 na tenor solo, chór mieszany i orkiestrę
Symphony No. 3 “Song of the Night”, Op. 27, for tenor solo, mixed choir and orchestra

Moderato assai –

Vivace scherzando

Largo

Claudio Bohórquez – wiolonczela / cello

Stathis Karapanos – flet / flute

Rafał Bartmiński – tenor

Chór Filharmonii im. Karola Szymanowskiego w Krakowie

Choir of the Karol Szymanowski Philharmonic in Cracow

Piotr Piwko – kierownik chóru / choirmaster

Polska Orkiestra Sinfonia Iuventus im. Jerzego Semkowa

Jerzy Semkow Polish Sinfonia Iuventus Orchestra

Piotr Artur Wolanin – asystent dyrygenta / assistant conductor

Jurek Dybał – dyrygent / conductor

FILHARMONIA
im. Karola Szymanowskiego
W KRAKOWIE

INSTYTUCJA KULTURY
WOJEWÓDZTWA
MAŁOPOLSKIEGO

Claudio Bohórquez

Posiadający peruwiańsko-urugwajskie korzenie i urodzony w Niemczech Claudio Bohórquez jest obecnie jednym z najbardziej cenionych wiolonczelistów na świecie. Uczeń Borisa Pergamenschikowa, artysta zdobył liczne pierwsze nagrody w międzynarodowych konkursach, takich jak Międzynarodowy Konkurs Muzyczny w Genewie czy Międzynarodowy Konkurs Wiolonczelowy im. Pabla Casalsa organizowany pod auspicjami Kronberg Academy. Aktywny jako solista i kameralista, jest także cenionym pedagogiem: w latach 2011–2016 wykładał na Musikhochschule w Stuttgarcie, a od września 2016 roku jest profesorem na Hochschule für Musik Hanns Eisler w Berlinie. Nagrywał dla takich wytwórni jak EMI, Deutsche Grammophon i BerlinClassics. Od sezonu 2017/18 jest dyrektorem artystycznym festiwalu Winnenden. W marcu 2021 roku zgodnie z decyzją Elżbiety Pendereckiej doszło do powołania Penderecki Trio dla upamiętnienia pierwszej rocznicy śmierci Maestro Pendereckiego. Claudio Bohórquez został członkiem tria jako artysta, który na całym świecie wykonywał muzykę Krzysztofa Pendereckiego pod batutą kompozytora. Claudio Bohórquez gra na wiolonczeli Giovanniego Battisty Rogeriego, подарowanej mu przez bank Landeskreditbank Baden-Württemberg.

Born in Germany but of Peruvian-Uruguayan descent, cellist Claudio Bohórquez is one of the leading musicians in his field internationally. A protégé of Boris Pergamenschikow, Claudio Bohórquez has won numerous first prizes in competitions around the world, including the International Music Competition in Geneva and the International Pablo Casals Cello Competition in the Kronberg Academy. In addition to his soloist and chamber music work, he is also in demand as a professor. Bohórquez taught at the Musikhochschule Stuttgart from 2011 to 2016 and since September 2016 has been professor at the Hanns Eisler School of Music Berlin. His CD recordings have been released on the EMI, Deutsche Grammophon and BerlinClassics labels. Since the season 2017/18 Claudio Bohórquez is Artistic Director of the Festival Winnenden.

In March 2021 following the decision of Madam Elżbieta Penderecka the Penderecki Trio was created to commemorate the first anniversary of passing away of Maestro Penderecki. Performing Krzysztof Penderecki music all over the world under the baton of the composer, Claudio Bohórquez has become the member of the Trio. Claudio Bohórquez plays a violoncello made by Giovanni Battista Rogeri and loaned to him by Landeskreditbank Baden-Württemberg.

claudiobohorquez.com

Stathis Karapanos

Poszukiwanie inspiracji to niekończąca się podróż, konieczna w życiu każdego człowieka. Stathisowi Karapanosowi udało się znaleźć tę inspirację w grze na flecie. Studiował w Narodowym Konserwatorium w Atenach oraz na Uniwersytecie Muzycznym w Karlsruhe, który ukończył z wyróżnieniem w 2018 roku. W trakcie studiów często występował jako członek młodzieżowych i zawodowych orkiestr, a jego nauczycielami i mentorami byli tacy artyści jak Mathieu Dufour, Vangelis Papathanassiou, Petra Müllejans, Henrick Wiese, Peter Lukas Graf, a także profesor Philippe Bernold w Conservatoire National Supérieur w Paryżu. Po ukończeniu studiów został mianowany pierwszym f lecistą Państwowej Orkiestry w Atenach.

Od 2018 roku Stathis Karapanos jest zapraszany do współpracy z renomowanymi dyrygentami, takimi jak Zubin Mehta, Christoph Eschenbach, Valery Gergiev i Yutaka Sado. W uznaniu umiejętności muzycznych przyznano mu liczne nagrody na międzynarodowych konkursach, by wspomnieć Nagrodę Bernsteina na Festiwalu Muzycznym w Szlezwiku-Holsztynie w 2020 roku czy Nagrodę Lotto na Festiwalu Rheingau w 2019 roku.

W sierpniu 2023 roku nagrał album z dziełami Krzysztofa Pendereckiego z Orkiestrą Filharmonii Praskiej pod dyrekcją Stefana Asbury'ego dla Warner Music.

The quest for inspiration is an endless and crucial journey in life. For Stathis Karapanos, this inspiration was found through playing the flute. He received his education at the National Conservatory in Athens and the University of Music in Karlsruhe, which he graduated from with distinction in 2018. Throughout his studies, he frequently performed with both youth and professional orchestras. At the time, he was mentored by esteemed figures such as Mathieu Dufour, Vangelis Papathanassiou, Petra Müllejans, Henrick Wiese, Peter Lukas Graf, and Professor Philippe Bernold at the Conservatoire National Supérieur in Paris. Upon graduating, he was appointed principal flute of the Athens State Orchestra.

Since 2018, Stathis Karapanos has been invited to perform under the baton of renowned conductors including Zubin Mehta, Christoph Eschenbach, Valery Gergiev, and Yutaka Sado.

He has been the recipient of several prestigious awards for his musical prowess, including the Bernstein Award from the Schleswig-Holstein Music Festival in 2020, the Lotto Prize from the Rheingau Music Festival in 2019, and plentiful other accolade at international competitions.

In August 2023, he recorded a CD featuring works by Krzysztof Penderecki with the Prague Philharmonia Orchestra conducted by Stefan Asbury for Warner Music.

stathiskarapanos.com

Rafał Bartmiński

Czołowy polski tenor, laureat II miejsca i II nagród pozaregulaminowych VI Międzynarodowego Konkursu Wokalnego im. Stanisława Moniuszki.

Artysta występował m.in. z Filharmonią Narodową, NOSPR-em, Sinfonieorchester des Bayerischen Rundfunks, Orquesta Sinfónica de RTVE, Israel Philharmonic Orchestra oraz współpracował m.in. z Teatrem Wielkim – Operą Narodową, Teatrem Bolshoi, Wexford Opera Festival, Teatro Real, Opéra Bastille.

Rafał Bartmiński posiada bardzo szeroki repertuar oratoryjny, występując w dziełach od Haendla po Krzysztofa Pendereckiego. Artystę można podziwiać w ponad 30 pierwszoplanowych kreacjach operowych, takich jak: Stefan / *Straszny Dwór* i Jontek / *Halka* Moniuszki, Pinkerton / *Madama Butterfly*, Rodolfo / *Cyganeria*, Pasterz / *Król Roger*, Duca / *Rigoletto*, Alfredo / *Traviata*, Walter / *Pasażerka* Weinberga. Współpracował z wybitnymi dyrygentami, jak Mariss Jansons (płyta z *III Symfonią „Pieśń o nocy”* Szymanowskiego), Marc Minkowski (*Halka*), Teodor Currentzis (*Wozzeck*), Tomas Hanus (*Katia Kabanowa*), Gabriel Chmura (*Borys Godunow*), Krzysztof Penderecki (*Credo*), Antoni Wit (płyta z *VIII Symfonią „Kwiaty Polskie”* Weinberga). Na scenie pracował z takimi reżyserami, jak Dmitri Tcherniakov, Michał Gieleta, David Alden, Mariusz Treliński czy Jakob Peters-Messer.

A leading Polish tenor, winner of the 2nd Prize and eleven awards at the 6th Moniuszko International Vocal Competition. The artist performed with the Warsaw Philharmonic, the Polish National Radio Symphony Orchestra (NOSPR), Sinfonieorchester des Bayerischen Rundfunks, Orquesta Sinfónica de RTVE, and the Israel Philharmonic Orchestra, and has worked with the Teatr Wielki – Polish National Opera, the Bolshoi Theatre, the Wexford Opera Festival, Teatro Real, and the Opéra Bastille.

Rafał Bartmiński performs an extensive oratorio repertoire ranging from Handel to Krzysztof Penderecki. He can be admired in more than 30 leading opera parts, notably Stefan in *The Haunted Manor* and Jontek in *Halka* by Moniuszko, Pinkerton in *Madama Butterfly*, Rodolfo in *La Bohème*, Shepherd in *King Roger*, Duke in *Rigoletto*, Alfredo in *La Traviata*, and Walter in Weinberg's *The Passenger*. He has worked with such prominent conductors as Mariss Jansons (recording of Szymanowski's Symphony No. 3 "Song of the Night"), Marc Minkowski (*Halka*), Teodor Currentzis (*Wozzeck*), Tomas Hanus (*Káťa Kabanová*), Gabriel Chmura (*Boris Godunov*), Krzysztof Penderecki (*Credo*), Antoni Wit (recording of Weinberg's Symphony No. 8 "Polish Flowers").

On stage he has cooperated with such directors as Dmitri Tcherniakov, Michał Gieleta, David Alden, Mariusz Treliński, and Jakob Peters-Messer.

rafalbartmiński.pl

Piotr Piwko

Absolwent Akademii Muzycznej w Krakowie (Wydział Edukacji Muzycznej). Jako śpiewak związany był zawodowo z Chórem Polskiego Radia w Krakowie w latach 1998–2013. Kilukrotnie przygotowywał wspomniany zespół do koncertów i nagrań jako jego dyrygent; zrealizował ponadto nagranie ścieżki dźwiękowej do filmu *No Man's Land*. W roku 2013 został członkiem Chóru Filharmonii Krakowskiej, a od lutego 2021 roku przygotowuje ten zespół do koncertów repertuarowych.

Występował z wokalnymi zespołami kameralnymi, takimi jak Krakowski Chór Kameralny, zespół wokalny Orfeo 5, chór Pro Arte, zespół Anonimus. W latach 2000–2008 był członkiem Męskiego Kwartetu Wokalnego Triplum, zaś w ostatnich latach wchodził w skład Męskiego Zespołu Wokalnego Filharmoników Krakowskich. Regularnie koncertuje również z zespołem Collegium Zieleński oraz z wokalnym zespołem męskim Królewscy Rorantyści.

Inicjator powstania oraz dyrygent Wielickiej Orkiestry Kameralnej, z którą przygotowuje i realizuje m.in. coroczne Koncerty Muzyki Polskiej, odbywające się w dniu Narodowego Święta Niepodległości. Prowadzi również amatorski Chór im. św. Jana Pawła II w Strumianach.

A graduate of the Academy of Music in Kraków (Music Education Department). As a singer, he was professionally associated with the Polish Radio Choir in Kraków from 1998 until 2013. He prepared the said ensemble for concerts and recordings several times as its conductor; moreover, he served as a sound engineer during the recording of the soundtrack to the film *No Man's Land*. In 2013, he became a member of the Kraków Philharmonic Choir, and has been preparing this ensemble for its season concerts since February 2021.

He has performed with vocal chamber ensembles such as the Kraków Chamber Choir, the Orfeo 5 vocal ensemble, the Pro Arte choir, and the Anonimus ensemble. In 2000–2008, he was a member of the Male Vocal Quartet Triplum, while in recent years he was part of the Male Vocal Ensemble of the Kraków Philharmonic. He also performs regularly with the Collegium Zieleński ensemble and the Królewscy Rorantyści vocal men's ensemble.

He initiated the foundation and conducts the Wieliczka Chamber Orchestra, with which he prepares and performs, among other things, the annual Polish Music Concerts, held on the National Independence Day. He also conducts the St. John Paul II Amateur Choir in Strumiany.

Chór Filharmonii im. Karola Szymanowskiego w Krakowie

Zespół z ponad 75-letnią historią. Otrzymała w 1951 roku I nagrodę na I Festiwalu Muzyki Polskiej w Warszawie zapoczątkowała bogatą działalność koncertową z repertuarem obejmującym zarówno utwory oratoryjne, jak i *a cappella* od XVII wieku do czasów współczesnych. Zespół brał udział w renomowanych festiwalach polskich, m.in.: Wratislavia Cantans, Warszawska Jesień i zagranicznych – w Paryżu, Lyonie, La Chaise-Dieu, Wenecji, Rzymie, Baalbeck, Helsinkach i in. Podczas licznych tournées koncertował niemal w całej Europie, a także w Iranie, Kanadzie, Libanie, Turcji, Stanach Zjednoczonych, Rosji.

Chór towarzyszył orkiestrom takim jak Wiener Symphoniker, Beethovenhalleorchester Bonn, Orchestra Sinfonica della Radiotelevisione Italiana di Roma, Orchestra dell'Accademia Nazionale di Santa Cecilia, Staatskapelle Dresden, Rundfunksinfonieorchester Berlin, Orchestre Philharmonique de Montpellier. Brał udział w uroczystościach o randze międzynarodowej, koncertach m.in. w Watykanie w 10. rocznicę pontyfikatu Jana Pawła II w Watykanie, w Berlinie z okazji zjednoczenia Niemiec (1990), czy uroczystości kanonizacyjne papieża Jana XXIII oraz Jana Pawła II w Watykanie (2014). Chór uczestniczy w dziele popularyzacji muzyki Krzysztofa Pendereckiego (nagranie *Pasji wg św. Łukasza* otrzymało Grand Prix du Disque). Ma na koncie nagrania muzyki Wojciecha Kilara (nominacja do Fryderyka 1997).

philharmonia.krakow.pl

Choir of the Karol Szymanowski Philharmonic in Krakow was founded more than 75 years ago. Awarded First Prize at the 1st Polish Music Festival in Warsaw in 1951, it began to perform extensively a repertoire comprising both oratorio and a cappella works ranging from the 17th century up to the present day. The ensemble has appeared at many prestigious Polish festivals, including Wratislavia Cantans and the Warsaw Autumn, as well as abroad – in Paris, Lyon, La Chaise-Dieu, Venice, Rome, Baalbeck, Helsinki and others. During its numerous tours, it has given concerts almost all over Europe, as well as in Iran, Canada, Lebanon, Turkey, the United States, and Russia.

The choir has performed alongside such orchestras as Wiener Symphoniker, Beethovenhalleorchester Bonn, Orchestra Sinfonica della Radiotelevisione Italiana di Roma, Orchestra dell' Accademia Nazionale di Santa Cecilia, Staatskapelle Dresden, Rundfunksinfonieorchester Berlin, Orchestre Philharmonique de Montpellier. It has also performed in many ceremonies of international importance, such as a concert marking the 10th anniversary of the pontificate of John Paul II in the Vatican, a concert on the occasion of German reunification in Berlin (1990), and the canonization ceremonies of Popes John XXIII and John Paul II in the Vatican (2014). The choir has played an important role in popularizing the oeuvre of Krzysztof Penderecki (its recording of *St Luke Passion* was awarded the Grand Prix du Disque). Its discography also includes the works of Wojciech Kilar (1997 Fryderyk Award nomination).

philharmonia.krakow.pl

Jurek Dybał

ceniony dyrygent, animator życia kulturalnego i muzyk stynnej orkiestry Filharmoników Wiedeńskich. Dyrygent Orkiestry Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa Sinfonietta Cracovia w latach 2014–2022. Dyryguje takimi orkiestrami, jak: Beethoven Orchester Bonn, Radio Symphonie Orchester Wien, Tonkünstler Orchester, Wiener KammerOrchester, Wiener Concert-Verein, Bayerische Kammerphilharmonie, Orkiestra Filharmonii w Monte Carlo, Teatro di San Carlo w Genui, Czeska Narodowa Orkiestra Symfoniczna, Orkiestra Filharmonii w Brnie, Concerto Köln, Sinfonia Varsovia, NOSPR, Polska Orkiestra Radiowa, Śląska Orkiestra Kameralna, Radomska Orkiestra Kameralna, NFM Orkiestra Leopoldinum i Orkiestra Symfoniczna NFM oraz orkiestrami filharmonii w Poznaniu, Krakowie, Łodzi, Gdańsku.

Dyrygował m.in. pierwszym polskim wykonaniem *Adagia na smyczki i Muzyki na smyczki, flety proste, marimbę i perkusję* Krzysztofa Pendereckiego oraz uczestniczył w prawykonaniu kwintetu *Kartki z nienapisanego dziennika*, a także *Duo concertante* tego kompozytora. Dyrygował też polską premierą jego *Concertino per tromba e orchestra*. Album z nagraniem tego utworu dla Sony Classical otrzymał prestiżową nagrodę International Classical Music Award. Dybał objął również kierownictwo muzyczne nad owacyjnie przyjętym wystawieniem opery *Ubu Król* Pendereckiego w Operze Śląskiej. W lutym br. poprowadził z Orkiestrą Filharmonii Narodowej pierwsze światowe wykonanie fragmentów szkiców do opery *Fedra* Pendereckiego w jego autorskim opracowaniu.

Jurek Dybał jest pomysłodawcą i dyrektorem Międzynarodowego Festiwalu im. Krzysztofa Pendereckiego – poziom 320 w Zabrze. W ostatnim czasie objął kierownictwo orkiestry NUSO z Charkowa oraz związał się z Radomską Orkiestrą Kameralną.

Esteemed conductor, promoter of culture, and member of the famous Vienna Philharmonic Orchestra. He served as the Director of the Sinfonietta Cracovia Orchestra of the Royal Capital City of Kraków from 2014 to 2022, and conducted orchestras such as the Beethoven Orchester Bonn, Radio Symphonie Orchester Wien, Tonkünstler Orchester, Wiener KammerOrchester, Wiener Concert-Verein, Bayerische Kammerphilharmonie, Orchestra of the Philharmonic in Monte Carlo, Teatro di San Carlo in Genoa, Czech National Symphony Orchestra, Orchestra of the Philharmonic in Brno, Concerto Köln, Sinfonia Varsovia, Polish National Radio Symphony Orchestra in Katowice, Polish Radio Orchestra, Silesian Chamber Orchestra, Radom Chamber Orchestra, NFM Leopoldinum Orchestra and NFM Symphony Orchestra, as well as the philharmonic orchestras in Poznań, Kraków, Łódź, and Gdańsk.

He has conducted, among others, the first Polish performances of Krzysztof Penderecki's *Adagio for strings* and *Music for Recorders, Marimba, Percussion, and Strings*, and the premiere performance of the *Leaves from an Unwritten Diary* quintet and *Duo concertante*. He also conducted the Polish premiere of Penderecki's *Concertino per tromba e orchestra*. The album featuring a recording of this composition on Sony Classical label won the prestigious International Classical Music Award. Dybał was also the music director of the Silesian Opera's production of Penderecki's opera *Ubu Rex* that brought the audience to a standing ovation. This February, he conducted the Warsaw Philharmonic Orchestra in the world premiere performance of excerpts from Penderecki's sketches to the opera *Phaedra* in his original arrangement.

Jurek Dybał is the founder and current director of the Krzysztof Penderecki International Festival – level 320 in Zabrze. Recently, he has taken on the musical direction of the NUSO orchestra from Kharkiv and started working with the Radom Chamber Orchestra.

Polska Orkiestra Sinfonia Iuventus im. Jerzego Semkowa

powstała z inicjatywy Jerzego Semkowa, jednego z najwybitniejszych dyrygentów polskich. Utworzona przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego na mocy rozporządzenia z 1 października 2007 roku jest państwową instytucją artystyczną. W skład orkiestry wchodzi najzdolniejsi absolwenci i studenci akademii muzycznych, którzy nie ukończyli 30 lat.

Sinfonia Iuventus rozpoczęła działalność artystyczną w czerwcu 2008 roku, od tego czasu współpracowała z wieloma uznanymi dyrygentami i solistami.

Orkiestra zrealizowała wiele rejestracji płytowych, radiowych oraz telewizyjnych dla Universal Music, CD Accord, DUX, Polskiego Radia, Albany Records, TVP Kultura, Warner Classics. Występowała na wielu estradach koncertowych, m.in. Grand Auditorium UNESCO (Paryż), Grande Auditório (Lizbona), Auditorio Nacional de Música (Madryt), Palais de la Musique et des Congrès (Strasburg), Konzerthaus (Berlin), Musikverein (Wiedeń), National Grand Theatre (Pekin), a także w najważniejszych salach stolic Europy Środkowej i Wschodniej oraz podczas licznych festiwali w Polsce i za granicą.

Od kwietnia 2009 roku zespół należy do Europejskiej Federacji Narodowych Orkiestr Młodziężowych, a od września 2018 roku do Zrzeszenia Filharmonii Polskich. W latach 2013-2020 Krzysztof Penderecki był honorowym patronem artystycznym orkiestry. W październiku 2018 roku Sinfonia Iuventus oficjalnie przyjęła imię Jerzego Semkowa.

sinfoniaiuventus.pl

The Jerzy Semkow Sinfonia Iuventus Polish Orchestra was set up at the behest of Jerzy Semkow, one of the most eminent Polish conductors. Established by the Minister of Culture and National Heritage under the regulation of 1 October 2007, it is an artistic institution of the Polish State. The orchestra consists of the most talented graduates and students of music academies under 30.

The Sinfonia Iuventus initiated its artistic activity in June 2008, and since then has worked with a plethora of recognised conductors and soloists. It has made numerous CD, radio, and TV recordings for Universal Music, CD Accord, DUX, Polish Radio, Albany Records, TVP Kultura, and Warner Classics, and performed at numerous concert stages, notably in the Grand Auditorium of UNESCO in Paris, the Grande Auditório in Lisbon, the Auditorio Nacional de Música in Madrid, Palais de la Musique et des Congrès in Strasbourg, the Berlin Konzerthaus, the Viennese Musikverein, the National Grand Theatre in Beijing, and in the most important halls in the capitals of Central and Eastern Europe, also at numerous festivals, both in Poland and abroad. Since April 2009 the Orchestra has been a member of the European Federation of National Youth Orchestras, and since September 2018 – of the Polish Philharmonic Association. In 2013–20 Krzysztof Penderecki was its honorary artistic patron. In October 2018, the Sinfonia Iuventus officially adopted the name of Jerzy Semkow.

sinfoniaiuventus.pl

Krzysztof Penderecki (1933–2020)

**Koncert na altówkę i orkiestrę
(wersja na wiolonczelę)**

Koncert na altówkę i orkiestrę powstał w roku 1983, jako rezultat zamówienia rządu Republiki Wenezueli. Przedmiotem zamówienia miała być wprawdzie kantata z okazji 200. rocznicy urodzin Simona Bolívara, ale niedopełnieniu przez kompozytora warunków zawdzięczamy jedno z najpiękniejszych jego dzieł.

Od początku *Koncert* istniał w dwóch wersjach – symfonicznej i kameralnej, podobnie jak jego transkrypcje: na wiolonczelę, dokonana przez Borysa Pergamenschikowa w 1988 roku, i na klarnet (1996). Istnieje też transkrypcja wiolonczelowa, dokonana przez Arto Norasa, niemal całkowicie zachowująca strukturę partii altówkowej. Prawykonanie wersji na altówkę i orkiestrę symfoniczną miało miejsce w Caracas, 24 lipca 1983 roku; pierwsze wykonanie *Koncertu* w transkrypcji na wiolonczelę przedstawił Borys Pergamenschikow 15 grudnia 1989 roku w Wuppertalu.

Koncert trwa zaledwie około 20 minut, ale wysoki stopień emocjonalnego nasycenia sprawia, że czas płynie w tej kompozycji niezależnie od zegarowej miary. Jest tu sześć połączonych ze sobą odcinków. W prologu główną myśl z charakterystycznym motywem westchnienia (opadający półton), stopniowo rozszerzanym, wprowadza instrument solowy. Orkiestra dołącza po chwili, doprowadzając do pierwszej kulminacji, po której następuje kadencja solowa. W drugim odcinku, nadal w tempie wolnym (*Lento*), dominuje dramatyczna kantylena. Odcinek trzeci (*Vivace*) ma charakter demonicznego scherzanda. Wirtuozowsko pomyślanej partii solowej towarzyszą chwilami pojedyncze grupy instrumentów; co pewien czas następują orkiestrowe ritornele, o strukturze sugerującej użycie techniki fugowanej, przechodzące niekiedy w gwałtowne kulminacje. W tle pojawiają się też subtelne efekty sonorystyczne, bardzo naturalnie wkomponowane w ściśle określony wysokościowo przebieg, którego osią jest wielokrotnie eksponowany interwał małej tercji. Na tle rozpedzonej jeszcze partii solowej ukazuje się w niskim rejestrze myśl główna (w odwróceniu – wznoszący się półton).

Jest to początek czwartego odcinka (*Lento*) przebiegającego pośród recytatywów i kadencji; w ostatniej z nich tempo znów się wzmacnia, a łańcuchy małych tercji prowadzą do odcinka piątego (*Vivo*) nawiązującego charakterem do tradycji finałowego ronda. Znów pojawiają się polifoniczne struktury i małotercyjne przebiegi, lecz wkrótce ożywiony tok załamuje się w silnie dysonującym *tutti*, po którym ukazuje się w początkowym tempie główna myśl. Nastęstwa półtonów skierowane są tym razem na przemian w górę i w dół. Jest to epilog dzieła. Partie sola i orkiestry oddalają się od siebie, wszystko przenika nastrój rozbicia i osamotnienia. Dopiero w ostatnich taktach głosy zbiegają się w zamierającym unisonie, w odległości trytonu od pierwszej nuty kompozycji.

Maciej Negrey

Koncert na flet i orkiestrę kameralną

Krzysztof Penderecki skomponował *Concerto per flauto ed orchestra da camera* pod koniec roku 1992, z myślą o wybitnym współczesnym fleciście-wirtuozie – Jean-Pierre Rampalu (któremu utwór został zadedykowany), na 50-lecie Orkiestry Kameralnej w Lozannie. Jean-Pierre Rampal był wykonawcą partii solowej podczas prawykonania utworu 11 stycznia 1993 roku. Orkiestrą Kameralną w Lozannie dyrygował kompozytor.

Odnosząc się do relacji: „twórca – odtwórca”, autor podzielił się następującą refleksją: „[Jean Pierre Rampal] nuty otrzymał kilka dni przed prawykonaniem... A zatem nie doszło między nami do żadnej współpracy. Ja nigdy, notabene, tak nie postępuję, uważam bowiem, że kompozytor musi być wolny od czysto technicznych sugestii wykonawcy”.

Koncert fletowy wpisuje się w nurt gatunków muzyki koncertującej wyrastających tak z tradycji wirtuozowskiego koncertu solowego, jak i z koncertu kameralnego czy z symfonii koncertującej. Na jego dramaturgii zaważyła idea solistycznego koncertowania: w warstwie solowej, jak i w warstwie orkiestrowej. Dialog z fletem – bohaterem narracji muzycznej – podejmują instrumenty wyróżnione z *tutti*: klarnet, róg angielski, waltornia, kontrabas czy trąbka. A zaczyna się dość osobliwie: od solowej wypowiedzi klarnetu.

Przebieg muzyczny *Koncertu fletowego* przyjmuje postać czytelnej dramaturgii muzycznej, którą określić można mianem dramaturgii celu. Podstawą jej kształtowania są tu cztery tematy główne. Tematy pierwszy i drugi niosą z sobą jakości liryczne i refleksyjne, a rozwijane są w odcinkach wolniejszych i spokojniejszych (*Andante* czy *Adagio*). Dla kontrastu, tematy trzeci i czwarty uosabiają charakter scherzowo-ludyczny i stają się materiałem dla odcinków szybkich i energetycznych (*Vivace* czy *Allegro*). Na końcu opublikowanej partytury (faksymile rękopisu) znajdujemy słowa: „totale Mondfinsternis” (całkowite zaćmienie księżyca). W ten sposób kompozytor starał się scharakteryzować eteryczną atmosferę dźwiękową, w którą spowite zostaje finalne brzmienie tego *Koncertu*.

W recepcji utworu zwrócono uwagę na uniwersalne i klasycystyczne wartości utworu Pendereckiego. Mieczysław Tomaszewski odnotował, iż „*Concerto per flauto ed orchestra da camera* Pendereckiego przenosi w sferę tego co klasyczne, a może nawet tego co antyczne, wergiliańskie, bukoliczne i śródziemnomorskie”. Muzyka rozwija się tu w przestrzeni otwartej, rozświetlonej, pełnej powietrza i światła.

Małgorzata Janicka-Słysz

Karol Szymanowski (1882–1937)

III Symfonia „Pieśń o nocy” op. 27

Twórczość Karola Szymanowskiego z lat 1914–16 poprzedziły inspirujące podróże na Sycylię i do Afryki Północnej, wyjazdy do Paryża i Londynu. Kiedy kompozytor powrócił do rodzinnej Tymoszwówki na Ukrainie, Europa była ogarnięta wojną. Z dala od grozy historii, w twórczej samotni powstały utwory reprezentujące tzw. okres impresjonistyczno-orientalny, m.in. właśnie *III Symfonia „Pieśń o nocy”*. Wykonana została po raz pierwszy 26 listopada 1921 roku w Londynie pod dyktando Alberta Coatesa. W Polsce miała swoją premierę w wersji bez chóru (dopuszczanej przez kompozytora) 11 kwietnia 1924 roku pod batutą Grzegorza Fitelberga w Warszawie, a z chórem – 3 lutego 1928 roku we Lwowie. *III Symfonia* skomponowana została do poematu Dżalaloddina Rumiego, XIII-wiecznego poety perskiego. Kompozytor użył tekstu w przekładzie

Tadeusza Micińskiego (z tłumaczenia niemieckiego), opublikowanego w warszawskiej „Chimerze”. Poemat wschodniego mistyka o tajemnicy nocy tej idealnie korespondował z dojrzewającą u Szymanowskiego religią życia i miłości, podszytą kultem Dionizosa i wykarmioną myślą Friedricha Nietzschego. W muzyce, jak w perskim dywanie, splatają się kolory poematu symfonicznego (spod znaku Ryszarda Straussa i Aleksandra Skriabina), monumentalnej symfonii Gustawa Mahlera (jako metafory budowania świata), wokalnoinstrumentalnej kantaty czy późnoromantycznej pieśni z orkiestrą. *III Symfonia* znalazła się między stylami, w przestrzeni wyznaczonej z jednej strony przez mocne ekspresjonistyczne kulminacje, a z drugiej przez zmysłowo-impresjonistyczne i orientalne wyczucie barwy dźwięku. Muzyka rozwija się tu gradacyjnie, w trzech fazach-odstępach. Pierwsza, o charakterze wstępu, służy zaproszeniu do uczestniczenia w misterium: „O nie śpij druhu nocy tej” i kusi obietnicą: „Tajemnica się rozwidni”. Druga jest rodzajem symfonicznego scherza, rytualizowanego quasi-tańca. Trzecia, kulminacyjna – od wypowiedzi tenora (lub sopranu) „Ach – jak cicho inni śpią” – staje się apoteozą tytułowej nocy, zwierciadła wszechświata: „Patrz na rynek gwiazdnych dróg”. Będąc wytrawnym lirycznym, Szymanowski kształtuje melodię na wzór orientalnej arabeski: nie cytuje arabskich skal (których nie studiował), lecz oddaje ducha i intonację przeżytej przez niego muzyki świata Islamu. Z giętkością frazy melodycznej łączy się wyrafinowana faktura orkiestrowa. Z symfonicznego gąszczu (partytura *III Symfonii* przeznaczona jest na stuosobową orkiestrę symfoniczną, z fortepianem i organami, tenor solo i 4-głosowy chór mieszany) wydobywane są kolory wybranych instrumentów: skrzypiec – w uprzywilejowanym wysokim rejestrze, smyczków – w gęstych tremolach czy glissandach, klarnetu, rogu, harfy, a także perkusji, będącej – jak na ówczesne lata – mocną reprezentacją. Chór, który współuczestniczy w misterium tajemnicy, zdaje się uosabiać muzykę kosmosu (*musica mundana*). Szymanowski był kolorystą, a zarazem estety brzmienia, kierował się zatem ideałem eufonii, nie chcąc obrażać uszu słuchacza. Interpretatorzy jego utworów podkreślali przepych barw i aure

erotyczną muzyki, Witkacy ujął ją w *Nienasyceniu* jako „bezczelnie metafizycznie nieprzyzwoitą”. *Symfonia „Pieśń o nocy”* niesie z sobą przesłanie natury kosmologicznej. „Ja i Bóg (który winny być pisany z małej litery, gdyż traktowany ponadosobowo, panteistycznie) jesteśmy sami nocy tej” – te słowa stanowią klucz do jego odczytania. Człowiek musi doznać samotności, aby doświadczyć istoty bytu, we wszechogarniającej ekstazie. Pisano o *III Symfonii*, iż przeniknięta jest „esencją najwyborniejszych wzorów sztuki irańskiej”, a o jej autorze, że potrafił dzięki intuicji zawrzeć w niej „istotę muzyki perskiej”. Sposób wyrażania tej istoty pozostał jednak europejski.

Czyż dzieło Karola Szymanowskiego nie jest wspaniałym przykładem twórczego spotkania i dialogu kultur?

Małgorzata Janicka-Słysz

III Symfonia „Pieśń o nocy”

Tekst: Dżalaloddin Rumi, przekład: Tadeusz Miciński

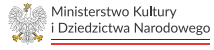
O, nie śpij druhu nocy tej
Tyś jest Duch, a myśmy chorzy nocy tej
Odpędź z oczu Twoich sen!
Tajemnica się rozwidni nocy tej!
Tyś jest Jowisz na niebiosach,
Wśród gwiazd krążysz firmamentu, nocy tej!
Nad otchłaniem orła pędź!
Bohaterem jest Twój Duch nocy tej

Jak cicho, inni śpią...
Ja i Bóg jesteśmy sami nocy tej
Jaki szum! Wschodzi szczęście,
Prawda skrzydłem opromienia nocy tej!
Nie śpij druhu
Gdybym przespał aż do ranka,
jużbym nigdy nie odzyskał nocy tej
Targowiska już ucichły
patrz na rynek gwiazdnych dróg nocy tej!
Lew i Orion,
Andromeda i Merkury krwawo lśni nocy tej
Wpływ złowieszczy miota Saturn,
Wenus płynie w złotym dżdżu nocy tej!
Zamilknięciem wiąże język,
lecz ja mówię bez języka nocy tej!

Noty biograficzne wykonawców na podstawie
dostarczonych materiałów / Artist biographies
are based on information submitted.

Fotograficy / Photographs: Peter Adamik,
Adam Golec, Janine Kuehn, Michał Mąsior,
J. Stawarska, Archiwum Stowarzyszenia im. LvB
LvB Association archives.

© 2024, Stowarzyszenie im. Ludwiga
van Beethovena / Ludwig van Beethoven
Association

PARTNER GŁÓWNY

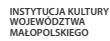
MECENAS

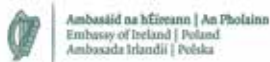
PARTNER

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

GRAND DUCHY OF LUXEMBOURG
Embassy in Warsaw

Ambasada Norwegii

Ambasada Republiki Czeskiej
w Warszawie

Ambasada
Republiki Federalnej Niemiec
Warszawa

